

Oyun ve Dans İçerikli Müzik Eğitimi Etkinliklerinin 9-10 Yaş Grubu Çocukların Özsaygı Düzeylerine Etkisi¹

DOI: 10.26466/opus.860756

*

Olçay Korkmaz* – Ersan Çiftci **

*Öğr.Gör. Dr., İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya/Türkiye

E-Posta: olcay.korkmaz@inonu.edu.tr

ORCID: [0000-0001-5150-9243](https://orcid.org/0000-0001-5150-9243)

** Prof. Dr., Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya/Türkiye

E-Posta: ersan.ciftci@inonu.edu.tr

ORCID: [0000-0001-9889-3078](https://orcid.org/0000-0001-9889-3078)

Öz

Oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin 9-10 yaş grubu çocukların özsaygı düzeyine etkisinin olup olmadığını araştırmak, bu araştırmanın temel amacını oluşturmaktadır. Araştırmanın yöntemi, nicel araştırma yöntemlerinden öntest-sontest kontrol gruplu deneysel desendir. Deney ve kontrol gruplarını oluşturmak amacıyla Malatya ilindeki özel bir ilkokulda 3. ve 4. sınıfta okumakta olan 9-10 yaş grubu toplam 96 çocuğa Coopersmith Özsaygı Ölçeği uygulanarak özsaygı düzeyleri düşük, aynı zamanda puanları birbirine yakın olan 30 çocuk seçilerek, seçkisiz atama yöntemi ile deney kontrol grupları oluşturulmuştur. Deney grubundaki çocuklara 10 hafta boyunca haftada iki ders saati, araştırmacı tarafından uzman görüşler alınarak çağdaş öğretim yöntemleriyle aktif öğrenmeye dayalı olarak geliştirilmiş, oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin yer aldığı müzik eğitimi programı uygulanmıştır. Kontrol grubundaki deneklere ise bir uygulama yapılmamıştır. 10 haftalık programının uygulanmasının sonunda sontest olarak deney ve kontrol grubundaki öğrencilere Coopersmith Özsaygı Ölçeği tekrar uygulanmıştır. Oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin çocukların özsaygı düzeyleri üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olup olmadığını sınınamak amacıyla tekrarlı ölçümler için iki yönlü ANOVA testi yapılmıştır. Araştırmanın sontest sonuçlarına göre, oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin deney grubundaki çocukların toplam, genel ve akademik özsaygı boyutlarında anlamlı düzeyde olumlu etkilerinin olduğu, sosyal ve ev-aile özsaygısı boyutlarında ise anlamlı düzeyde bir değişiklik görülmediği saptanmıştır. Kontrol grubundaki öğrencilerin ise toplam, genel, akademik, sosyal ve ev-aile özsaygı puanlarının düşük oranda azaldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: *Oyun, Dans, Müzik Eğitimi, Özsaygı.*

¹ Bu makale Olçay KORKMAZ'ın doktora tezinden hazırlanmıştır.

Effect of Music Education Activities With Game and Dance Content on Self-Esteem Levels of Children in 9-10 Age Group

*

Abstract

The main purpose of this study is to investigate whether the musical education activities with play and dance content have an effect on the self-esteem level of 9-10 age group children. The method of the research is the pretest-posttest control group experimental design among quantitative research methods. The experiment-control groups were created by the random assignment method and the Coopersmith Self-Esteem Inventory was applied to 96 children in the 9-10 age group at the 3rd and 4th grades in a private primary school in Malatya, and 30 children with low self-esteem levels whose scores were close to each other were selected. The children in the experimental group were applied a music education curriculum developed by the researcher by obtaining expert opinions and based on active learning with modern teaching methods for two hours per week for 10 weeks. The subjects in the control group were not applied any practice. At the end of the 10-week program, the Coopersmith Self-Esteem Inventory was applied to the students in the experimental and control groups again as a posttest.

The two-way ANOVA test was used for repeated measurements to test whether music education activities with game and dance content had a statistically significant effect on the self-esteem levels of children. According to the quantitative posttest results of the study, it was found that music education activities with game and dance content had a significant positive effect on the total, general and academic self-esteem levels of the children in the experimental group, but no significant change was observed in social and home-family self-esteem levels. It was observed that total, general, academic, social and home-family self-esteem scores of the students in the control group decreased slightly.

Keywords: Games, Dance, Music Education, Self-Esteem.

Giriş

Bir toplumun gelişmişlik düzeyi, iyi eğitim almış, psikolojik ve fiziksel olarak sağlıklı bireylerin yetişmiş olmasıyla bağlantılıdır. Bu sebepten eğitim çok yönlü olmalı ve bireyin psikolojik, fiziksel ve bilişsel olarak gelişimini hedeflemelidir.

Bireyin psikolojik ve sosyal yönden gelişiminde sanat eğitiminin yeri büyüktür. Sanat eğitiminin en etkin alanlarından biri müzik eğitimidir. Müzik eğitiminin her dönemde, çocukların bedensel, bilişsel ve sosyal gelişimlerinde önemli etkileri vardır.

Sağlıklı ve iyi eğitim almış bireyler yetiştirmek bir toplumun en önemli hedefleri arasındadır. Sağlıklı bir kişiliğin ön koşulu olan özsaygı, kişinin toplumun etkin ve katılımcı bir üyesi olmasında önemli rol oynar. Çağımızda, özgüven duygusu ve problem çözme becerisi gelişmiş, üretken çalışan, uyumlu, yenilikçi, kendisiyle ve hayatla barışık, alanında başarılı bireylerin yetişmesinde doğru ve etkili eğitimin rolü büyüktür. Sanat eğitimi özellikle sanat eğitiminin önemli bir kolu olan müzik eğitimi eğitimin ayrılmaz parçası olmalıdır (Korkmaz, 2019, s.7)

Özsaygı benlik kavramı algısıyla gelişen, sağlıklı insan psikolojisinin temel boyutlarından biridir. Sağlıklı bir insandan beklenen, ideal benlik kavramı adı altında toplanan hedeflere ulaşmasıdır.

Kendini planlama, kendini temsil, kendini tanımlama, kendini anlama, kendini önemseme ve kendiliğini değerlendirme terimleriyle tanımlanan benlik tasarımı müzik eğitiminin içeriğine ilişkilendirildiğinde, müzik eğitiminin ilke ve amaçlarıyla doğrudan ilgili olduğu görülmektedir. Müzik eğitiminin ilke ve amaçları içinde bireyin kendini ifade etme, duygu ve düşüncelerini rahat bir şekilde açığa vurma gibi özellikler vardır. Bu nedenle, müzik eğitiminin bireyin benlik tasarımı üzerinde olumlu etkiler yarattığı söylenebilir (Barış, 2002, s. 73,74).

Genellikle teorik bilgi aktarımı ve kulaktan şarkı öğretimi ile gerçekleştirilen müzik dersleri, öğrencinin en çok bilişsel yönünü ön plana çıkartmakta, bu da diğer davranışlarının az gelişmesine ya da hiç gelişmemesine neden olmaktadır. Müzik eğitimi kapsamında yer alması gereken işitme, çalma, müzik dinleme ve yaratıcılığı geliştirme etkinliklerine yeterince yer verilmediği düşüncesi doğrultusunda; toplumların gelişmesinde önemli bir yeri olan

müzik eğitiminin sürekli değerlendirilmesi, çağın gereklerini yerine getirmesi ve buna bağlı olarak da yeni öğrenme- öğretme etkinliklerini geliştirmesi gerekmektedir. Yeni öğrenme öğretme etkinlikleri içinde ritim, hareket, dans, oyun ve şarkı öğretimini kapsamalı, müziği çocuğa bu yollarla öğretmeli ve sevdirmelidir (Tufan ve Sökezoğlu, 2009, s. 207).

20. yy.'da geliştirilmiş olan eğitim modelleri, özellikle müzik eğitimi modelleri bu tanıma uyan öğretim yöntemleri geliştirmişlerdir. Orff, Kodaly, Dalcroze, merkezinde oyun ve dans olan hareket temelli aktif eğitime dayalı müzik eğitimi yöntemleri geliştirmişlerdir. Bu yöntemler, müziğin temel işlevlerini gerçekleştirmek, müziği çocuklara sevdirmek, müziği bedenün bütününde hissettirmek, müzik yoluyla mutlu, kişisel olarak sağlıklı bireyler yetişmesine yardımcı olmak, her şeyden önce milli değerlerine sahip çıkan iyi yurttaşlar yetiştirmek gibi amaçları bünyesinde barındırmaktadır.

Ülkemizde müzik dersi diğer dersler kadar önemsenmeyip ilkökulda haftada 1 ders saati ortaöğretim ve lise kademesinde ise seçmeli ders olarak programda yer almaktadır. Verilen müzik dersleri de daha çok geleneksel eğitim modeliyle işlenmektedir. Her çocuğun kendine özgü yeteneğinin olduğunu kabul eden, oyun ve dansla işlenen grup etkinliklerinin yer aldığı, aktif öğrenmeye dayalı, çocuğun kendini daha rahat ifade edebileceği bir eğitim ortamı sunan, kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sosyal becerilerin ve kişiliğin gelişimine katkıda bulunan, estetik ve duyarlı bireylerin yetiştirilmesini hedefleyen, öğrenci merkezli, yaratıcı bir süreç içeren, amacı sadece müzik eğitimi kazanımları olmayıp bunun yanında bilişsel olarak sağlıklı, donanımlı iyi birer yurttaş ve insan yetiştirmek olan müzik eğitiminin önemi yadsınmaz.

Son yıllarda eğitimin birçok alanında kalıcı öğrenme sağlamak için, aktif eğitim sistemine geçilmektedir. "Yaparak-yaşayarak öğrenme" de denilebilecek bu sistem müzik eğitimi için son derece uygundur. Çağdaş müzik eğitimcileri Emile Dalcroze, Zoltan Kodaly, Carl Orff, öğrencilerin aktif olarak müzik yaptıkları, hareket ettikleri, dans ettikleri müzik dersleri önermişlerdir. Böylesi bir katılımla müzik derslerinin daha etkili geçeceği düşünülmüştür. Bu konuda Dalcroze, bu tarz bir ders sayesinde tam bir müzikal anlama gerçekleşeceğini söyler. "Çünkü öğrenciler bu tarz bir derste müziği birden fazla boyutta deneyimler: kulaktan ve bedenden" (Shenan,1990, s. 362).

Çağdaş müzik eğitimi yaklaşımları, öğrencinin aktif olduğu, yaparak ve yaşayarak öğrendiği; yaratıcı potansiyeli ortaya çıkaran etkinlikler ve oyunlardan oluşan bir öğrenme sürecidir. Bu eğitim yaklaşımları kemikleşmiş bazı kalıpları kırarak bireyin kimi nedenlerden dolayı içinde sakladığı yaratıcı yetenekleri keşfetmesini sağlamaktadır. Birey yarattıkça kendisine güven artmakta ve böylelikle dış dünya ile daha sağlıklı ve dengeli iletişim kurmaktadır (Gürgen, 2006, s. 83).

Aktif öğrenme müzik eğitimi alanında da etkili olmuştur. Okul öncesinden üniversite düzeyine kadar akademik başarı, şarkı söyleme ve müziksel işitme becerileri, çalgı performansı, dans performansı, özgüven, özyeterlik, tutum, motivasyon üzerinde etkililiği kanıtlanmış çok sayıda araştırma bulgusu vardır.

Aktif müzik eğitiminin amaçları arasında yer alan nitelikli birey kavramının önemli bir bileşeni de özsaygı düzeyidir.

Sağlıklı bir kişiliğin ön koşulu olan özsaygı, kişinin toplumun etkin ve katılımcı bir üyesi olmasında önemli rol oynar. Topluma etkin bir şekilde katılım, kişisel başarı ve mutluluğu da beraberinde getirir. Coopersmith'e (1967) göre; yüksek özsaygı, kişinin çevre ile ilişkilerinde daha etkili, hareketli ve güvenli olmasına neden olur (Güloğlu ve Aydın, 2001, s. 66).

İnsan en başından beri sosyal bir canlıdır. Buna bağlı olarak kendini anlatma, ifade etme ve bu yolla çevresi ile iletişim kurma gereksinimi kurar. Bu iletişimin düzeyi, içinde bulunan gelişim evresine göre değişiklik gösteren konuşma, müzik, hareket ve dans; agulamak ile başlayıp sanatsal sunuma kadar varır. İnsan bunu yaparken bütün bedenini yaşa, engellere ve sosyal çevreye bağlı olarak değişen farklı seviyelerde de olsa kullanır. Bu ifade alanları ve kişisel donanım becerilerinin gelişimini olabildiğince erken desteklemek elementer müzik ve hareket pedagojisinin en önem verdiği konudur (Grüner ve Wieblitz 2011, s. 32).

Şarkı söylemek, çalgı çalmak, dans etmek, çeşitli devinimlerde bulunmak gibi etkinliklerin, çocuğun bedensel ve psikomotor gelişimine yardımcı olduğu yapılan araştırmalarla da kanıtlanmıştır. Küçük yaşlardan itibaren iyi müziklerle büyüyen çocuklar, ileriki yaşamlarında müzisyen olmasalar bile, iyi müzikten anlayan, iyi müziği seven ve seçen yetişkinler olacaklardır (Sökezoğlu, 2010, s. 40).

Müzik ve dans aynı zamanda aynı zamanda devinimsel, duygusal, zihinsel ve sosyal olarak, insanı tüm antropolojik boyutları ile içine alır. Müziğin

sadece dinleyicisi olmayıp, müziğin içinde yaparak- yaşayarak yer alan çocuk, kendi gelişim özelliklerine uygun düşen oyunlar içinde farkında olmadan öğrenir (Bilen, Özevin ve Canakay, 2011, s. 25).

Oyun, çocukların dünyayı nasıl yorumladıklarını dile getiren, aynı zamanda çocuk gelişimine katkıda bulunan bir etkinliktir. Bu nedenle oyun çocukla etkileşimde bulunan yetişkinlerin (anne, baba, öğretmen) hem çocukları ve onların dünyayı nasıl anlayıp yorumladıklarını kavramada, hem de onların gelişim ve eğitimleri için oyunu bir öğretim aracı olarak nasıl kullanacağını planlamada anahtar rol oynar (Şen, 2010, s. 404).

Oyun belli bir amacı olan ya da olmayan kurallı gerçekleştirilen, her durumda çocuğun isteyerek ve hoşlanarak yer aldığı, fiziksel, bilişsel, duygusal, sosyal ve ruhsal gelişiminin temeli olan çocuk için etkin bir öğretim sürecinin temeli olarak değerlendirilebilir. Oyun binlerce yıldır insanoğlunun bedenini ve ruhunu tanımak, bilişsel, fiziksel sosyal açıdan yetişkinliğe ulaşmak için yaptığı bir faaliyettir. Davranış biçimleri oyun ile elde edilebilir. Böylece oyun genellikle çocukluk dönemiyle özleştirilir. Oyun, yetişkinlik dönemindeki eylem ve çabalara bir hazırlık olarak tanımlanır (Nutku, 1998, s. 16).

Maria Montessori, "Oyun çocukların işidir" der; Piaget ile Vygotsky de bu konuda ona katılırlar. American Academy of Pediatrics (Amerikan Pediatri Akademisi) oyunun gelişim için esas olduğunu, çünkü oyun oynamanın çocuklarla gençlerin bilişsel, fiziksel, sosyal duygusal durumlarını geliştirme yönünde olumlu etkileri olduğunu belirtmiştir (Ginsburg, 2007, s. 182).

Friedrich Wilhelm August Fröbel (1782-1852)'de çocukların eğitimi için gereken en önemli faktörlerin öz- aktivite ve çocuğun kendisi tarafından yönlendirilen oyun olduğunu düşünüyordu. Ona göre oyun, bir taraftan bireysel, hayal ürünü ve yaratıcı bir davranış; diğer taraftan da bireyin kendini anlamak ve ifade etmek için doğuştan getirdiği bir güdü ve içsel bir ihtiyaçtır (Jungmair, 2003, s. 18-22; akt. Kotzian, 2018, s. 34). Fröbel bu fikirleri ve çocukların ihtiyaçları ve yetenekleri üzerine odaklanan düşünceleriyle Almanya'daki modern eğitimin ve anaokulu kavramının temellerini atmıştır (Kotzian, 2018, s. 34).

Oyun yoluyla çocuğun dünyasından kopmadan aynı dili konuşarak etkili öğrenmeyi sağlamak mümkündür. Günümüzde, oyun ve dans etkinlikleri çağdaş öğrenme yöntemlerinin en önemli boyutları, çağdaş müzik eğitimi yöntemlerinin de ortak dilidir.

Bütün bunların yanında, oyun ve dansın çocuklar için bir mutluluk aracı olduğunu unutmamak gerekir. Oyun ve dansı öğretim aracı olarak kullanmak, sınıf ortamını sosyal ortama dönüştürmeye, ilgi ve konsantrasyonu arttırmaya, katılımcı ve yaratıcı davranışların ön plana çıkmasına olanak sağlamaktadır.

Dans ve oyun içerikli müzik etkinliklerinin sınıf içinde iletişim, uyum ve paylaşım gibi sosyal becerileri geliştirerek öğrenme sürecini hızlandırdığı söylenebilir.

Oyun, dans etkinlikleriyle zenginleştirilmiş müzik eğitimi, aktif eğitim sistemini destekleyerek, müziği birçok boyutuyla çocuğa öğretmektedir.

Yöntem

Araştırmanın yöntemi nicel araştırma yöntemlerinden öntest-sontest kontrol gruplu deneysel desendir.

Öntest- sontest kontrol gruplu seçkisiz desen olarak da bilinen bu desen, eğitim ve psikolojide çok sık kullanılan deneysel desenlerden biridir. Burada ilk olarak daha önce belirlenen denek havuzundan seçkisiz atama ile iki grup oluşturulur. Gruplardan biri deney, diğeri kontrol grubu seçkisiz bir şekilde belirlenir. Daha sonra iki grupta yer alan deneklerin, uygulama öncesinde bağımlı değişkenle ilgili ölçümleri alınır. Uygulama sürecinde ise etkisi test edilen deneysel işlem deney grubuna verilirken kontrol grubuna verilmez. Son olarak gruplardaki deneklerin bağımlı değişkene ait ölçümleri aynı araç ya da eş formu kullanılarak tekrar edilir (Büyüköztürk, 2016, s. 205).

Bu deneysel araştırmada bağımsız değişken, deney grubuna uygulanacak olan "Müzik Eğitimi Programı", bağımlı değişken ise "Çocukların Özsaygı Düzeyleri" dir.

Deney ve kontrol gruplarını oluşturmak amacıyla 9-10 yaş grubu çocuklara Coopersmith Özsaygı Ölçeği uygulanarak özsaygı düzeyleri düşük, aynı zamanda puanları birbirine yakın olan 30 öğrenci seçilmiştir. Bu denek havuzundan seçkisiz atama yöntemi ile deney kontrol grupları oluşturulmuştur. Deneye başlanmadan önce gerekli izinler ve etik kurul onayı alınmıştır. Deney grubuna katılan öğrencilere 10 hafta boyunca haftada iki ders saati müzik eğitimi programı uygulanmıştır. Bu program, araştırmacı tarafından farklı üniversitelerdeki alanında uzman 3 öğretim üyesinden, uzman görüşler alı-

nararak, çağdaş öğretim yöntemleriyle aktif öğrenmeye dayalı olarak geliştirilmiştir. Kontrol grubundaki deneklere ise bir uygulama yapılmamıştır. 10 haftalık programının uygulanmasının sonunda deney ve kontrol grubundaki öğrencilere Coopersmith Özsaygı Ölçeği tekrar uygulanarak elde edilen araştırma verilerinin çözümlenmesi sonucunda, deney grubunun öntest ve son test puan farkları ile kontrol grubunun ön test ve son test puan farklarının olup olmadığına bakılarak değerlendirilmiştir.

Şekil 1' de desen görselleştirilerek sunulmuştur (Büyüköztürk, Çakmak vd., 2016, s. 205).

Şekil 1. Öntest-Sontest Kontrol Gruplu Seçkisiz Desen

Grup	Öntest	İşlem	Sontest
R Deney O ₁	X	O ₃	
R Kontrol O ₂			O ₄

R deneklerin gruplara seçkisiz atandığını gösterir. Öntest-sontest kontrol gruplu seçkisiz desen bir ilişkili desendir. Çünkü aynı kişiler bağımlı değişken üzerinde iki kez ölçülürler. Aynı zamanda ilişkisiz bir desen niteliğine sahiptir. Çünkü farklı deneklerden oluşan deney ve kontrol gruplarının ölçümleri karşılaştırılmaktadır. Bundan dolayı öntest-sontest kontrol gruplu desen bir karışık desendir (Howiit,1997; akt. Büyüköztürk, Çakmak vd., 2016, s. 205). Desen, bir denekler havuzunu gerektirir ve denekler yansız atama ile iki gruba ayrılır.

Verilerin Analizi

Oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin çocukların özsaygı düzeyleri üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olup olmadığını sınamak amacıyla tekrarlı ölçümler için iki yönlü ANOVA testi yapılmıştır.

Bu testin güvenilirliğini sağlamanın üç koşulu vardır.

1. Bağımlı değişkene ait, en az aralık ölçeğindeki veriler, her bir alt grup içinde (deney ve kontrol gruplarının, ön test ve son testlerinde olmak üzere 4 ayrı grup için) normal dağılım özelliklerini taşımalıdır (Can, 2019, s. 247).
2. Aynı anda birden fazla grupta yapılan her bir ölçümde, (deney ve kontrol grubunun ön testi gibi) grupların varyansları homojen olma-

lıdır (Can, 2019, s. 247). (Bunun kontrolü, “grupların varyansları arasında anlamlı fark yoktur” şeklindeki yokluk hipotezini sınanan Levene Testi ile yapılmaktadır.)

3. Ölçüm gruplarının ikili kombinasyonları için grupların kovaryansları arasında anlamlı fark olmamalıdır. Bu da Box’s Test of Equality of Covariance Matrices (Box Kovaryans Matrislerinin Eşitliği) Testi ile kontrol edilmektedir (Can, 2019, s. 247).

İstatistiksel çözümlenelerde, eğer gruplar normal dağılım gösteriyorsa parametrik testler, normal dağılım göstermiyorlarsa non- parametrik testler kullanılmaktadır. Analiz öncesinde verilerin normallik koşulu Shapiro-Wilk testi ile sınanmış ve deney ve kontrol grubunun özsaygı düzeylerine ilişkin öntest ve sontest verilerinin normal dağıldığı görülmüştür ($p > .05$). Bu sonuç doğrultusunda araştırmada parametrik istatistik tekniklerinin uygulanması uygun görülmüştür.

Box’s M testi yapıp bu testin sonucuna göre deney ve kontrol gruplarının kovaryans matrislerinin eşitliği koşulu sağlanmıştır. Ayrıca ön ve son test puanları için hata varyanslarının eşitliği önkoşulu Levene testi ile sınanmış ve hem öntest hem de son test özsaygı puanları için hata varyansları arasında fark olmadığı anlaşılmıştır

Hesaplanan kısmi Eta kare değeriyle öğrencilerin özsaygı puanlarına ait varyansın yaklaşık yüzde oranına göre ne kadar bir kısmının oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinden kaynaklandığı hesaplanmıştır.

Bulgular ve Yorum

Araştırmanın bu bölümünde, deney ve kontrol gruplarının öntest-sontest puanlarına ilişkin bulgular ve bu bulgulara ilişkin yorumlar yer alacaktır.

Oyun ve Dans İçerikli Müzik Eğitimi Etkinliklerinin 9-10 Yaş Grubu Çocukların Toplam Özsaygı Düzeylerine Etkisine İlişkin Bulgular ve Yorum

Oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin çocukların özsaygı düzeylerine etkisinin test edildiği araştırmada deney ve kontrol grubundaki çocukların deneysel işlem öncesi ve sonrasındaki Toplam Özsaygı Puanlarına ait ortalama ve standart sapma değerleri tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Toplam Özsaygı Düzeylerine İlişkin Öntest ve Sontest Puanları

Gruplar	ÖNTEST			SONTEST		
	N	\bar{x}	S	N	\bar{x}	S
Deney	15	56	4,78	15	67,07	5,7
Kontrol	15	56,27	5,23	15	52,8	6,13

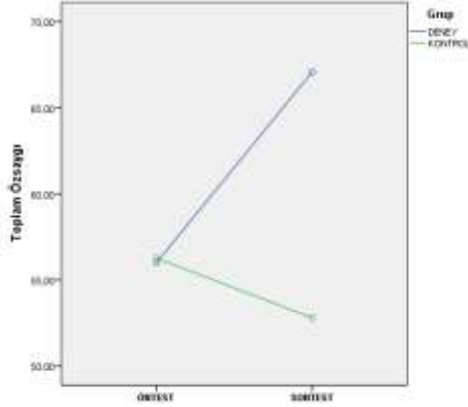
Oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin çocukların özsaygı düzeyleri üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olup olmadığını sınamak amacıyla tekrarlı ölçümler için iki yönlü ANOVA testi yapılmıştır. Analiz öncesinde verilerin normallik koşulu Shapiro-Wilk testi ile sınanmış ve deney ve kontrol grubunun özsaygı düzeylerine ilişkin öntest ve sontest verilerinin normal dağıldığı görülmüştür ($p > .05$). Box's M Testi sonucuna göre deney ve kontrol gruplarının kovaryans matrislerinin eşitliği koşulu sağlanmıştır (Box's M= ,339; F=,104; $p > .05$). Ayrıca öntest ve sontest puanları için hata varyanslarının eşitliği ön koşulu Levene Testi ile sınanmış ve hem öntest hem de sontest özsaygı puanları için hata varyansları arasında fark olmadığı anlaşılmıştır [$F(\text{Öntest_Toplam_Özsaygı}) = ,030$; $p > .05$ ve $F(\text{Sontest_Toplam_Özsaygı}) = ,097$; $p > .05$]. Varsayımlarının karşılanması ardından yapılan tekrarlı ölçümler için iki yönlü ANOVA testinin sonuçları Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. 2. Oyun ve Dans İçerikli Müzik Eğitimi Etkinliklerinin Çocukların Toplam Özsaygı Düzeylerine Etkisine İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	P	Kısmi Eta kare
Gruplararası	1917,933	29				
Grup	735,000	1	735,000	17,397	,000	,383
Hata (Grup)	1182,933	28	42,248			
Grupları içi	1510,000	30				
Ölçüm	216,600	1	216,600	12,097	,002	,302
Ölçüm*Grup	792,067	1	792,067	44,238	,000	,612
Hata (Ölçüm)	501,333	28	17,905			
Toplam	3427,933	59				

Oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin çocukların Toplam Özsaygı düzeylerini artırıp artırmadığını test etmek için yapılan tekrarlı ölçümler için iki yönlü ANOVA testi sonucunda Ölçüm*Grup ortak etkisinin istatistiksel açıdan manidar olduğu görülmüştür [$F(1-28)=44,238$; $p < .05$]. Buradan hareketle oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin çocukların toplam özsaygı puanlarını anlamlı düzeyde artırdığı söylenebilir. Hesapla-

nan kısmi Eta kare değerine ($\eta^2= ,612$) göre öğrencilerin Toplam Özsaygı puanlarına ait varyansın yaklaşık %61'i oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinden kaynaklanmaktadır. Şekil 2 incelendiğinde öntestler itibariyle özsaygı düzeyleri benzer olan öğrencilerin [$\bar{x}_{(Deney)}= 56$ ve $\bar{x}_{(Kontrol)}= 56,27$] Toplam Özsaygı düzeyleri deneysel işlemin ardından deney grubunda $\bar{x}=67,07$ 'ye yükselirken, kontrol grubunda $\bar{x}=52,8$ 'e düşmüştür.

Şekil 2. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Toplam Özsaygı Düzeylerine Ait Öntest ve Sontest Puanları

Oyun ve Dans İçerikli Müzik Eğitimi Etkinliklerinin 9-10 Yaş Grubu Çocukların Genel Özsaygı Düzeylerine Etkisine İlişkin Bulgular ve Yorum

Oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin çocukların özsaygı düzeylerine etkisinin test edildiği çalışmada deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin deneysel işlem öncesi ve sonrasındaki Genel Özsaygı puanlarına ait ortalama ve standart sapma değerleri tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Genel Özsaygı Düzeylerine İlişkin Öntest ve Sontest Puanları

Gruplar	ÖNTEST			SONTEST		
	N	\bar{x}	S	N	\bar{x}	S
Deney	15	28	4,34	15	32,67	4,34
Kontrol	15	26,80	3,61	15	25,07	4,53

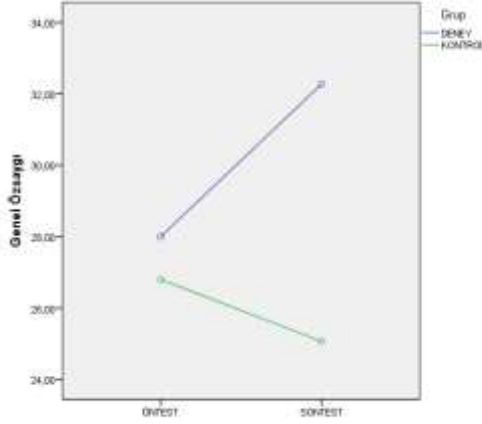
Oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin çocukların Genel Özsaygı düzeyleri üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olup olma-

düğünü sınamak amacıyla tekrarlı ölçümler için iki yönlü ANOVA testi yapılmıştır. Analiz öncesinde verilerin normallik koşulu ShapiroWilk testi ile sınanmış ve deney ve kontrol grubunun genel özsayı düzeylerine ilişkin öntest ve sontest verilerinin normal dağıldığı görülmüştür ($p > .05$). Box's M testi sonucuna göre deney ve kontrol gruplarının kovaryans matrislerinin eşitliği koşulu sağlanmıştır (Box's M= 1,297; F=,399; $p > .05$). Ayrıca ön ve sontest puanları için hata varyanslarının eşitliği ön koşulu Levene testi ile sınanmış ve hem öntest hem de sontest genel özsayı puanları için hata varyansları arasında fark olmadığı anlaşılmıştır [$F_{(\text{Öntest_Genel_Özsayı})} = ,013$; $p > .05$ ve $F_{(\text{Sontest_Genel_Özsayı})} = ,572$; $p > .05$]. Varsayımlarının karşılanmasının ardından yapılan tekrarlı ölçümler için iki yönlü ANOVA testinin sonuçları Tablo 4'de sunulmuştur.

Tablo 4. Oyun ve Dans İçerikli Müzik Eğitimi Etkinliklerinin Çocukların Genel Özsayı Düzeylerine Etkisine İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p	Kısmi Eta kare
Gruplararası	809,993	29				
Grup	264,600	1	264,600	13,586	,001	,327
Hata (Grup)	545,333	28	19,476			
Grupları içi	618	30				
Ölçüm	24,067	1	24,067	1,468	,236	,050
Ölçüm*Grup	135,000	1	135,000	8,236	,008	,227
Hata (Ölçüm)	458,933	28	16,390			
Toplam	1427,993	59				

Oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin çocukların Genel Özsayı puanlarını artırıp artırmadığını test etmek için yapılan tekrarlı ölçümler için iki yönlü ANOVA testi sonucunda Ölçüm*Grup ortak etkisinin istatistiksel açıdan manidar olduğu görülmüştür [$F(1-28)=8,236$; $p < .05$]. Buradan hareketle oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin çocukların Genel Özsayı puanlarını anlamlı düzeyde artırdığı söylenebilir. Hesaplanan kısmi Eta kare değerine ($\eta^2 = ,227$) göre öğrencilerin özsayı puanlarına ait varyansın yaklaşık %23'ü oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinden kaynaklanmaktadır. Şekil 3 incelendiğinde öntestler itibarıyla Genel Özsayı düzeyleri benzer olan öğrencilerin [$\bar{x}_{(\text{Deney})}=28$ ve $\bar{x}_{(\text{Kontrol})}=26,80$] özsayı düzeyleri deneysel işlemin ardından deney grubunda $\bar{x}=32,67$ 'ye yükselirken, kontrol grubunda $\bar{x}=25,07$ 'ye düşmüştür.

Şekil 3. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Genel Özsaygı Düzeylerine Ait Öntest ve Sontest Puanları

Oyun ve Dans İçerikli Müzik Eğitimi Etkinliklerinin 9-10 Yaş Grubu Çocukların Sosyal Özsaygı Düzeylerine Etkisine İlişkin Bulgular ve Yorum

Oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin çocukların özsaygı düzeylerine etkisinin test edildiği araştırmada deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin deneysel işlem öncesi ve sonrasındaki Sosyal Özsaygı puanlarına ait ortalama ve standart sapma değerleri tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Sosyal Özsaygı Düzeylerine İlişkin Öntest ve Sontest Puanları

Gruplar	ÖNTEST			SONTEST		
	N	\bar{x}	S	N	\bar{x}	S
Deney	15	9,2	2,11	15	11,46	2,56
Kontrol	15	9,6	2,74	15	9,87	3,5

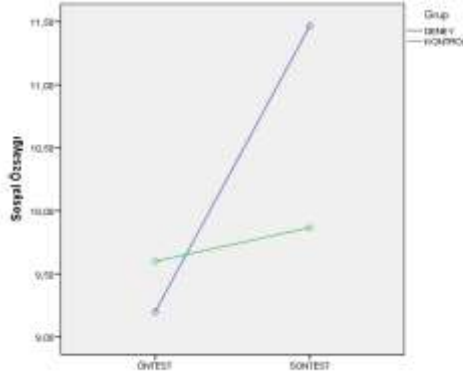
Oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin çocukların Sosyal Özsaygı düzeyleri üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olup olmadığını sınamak amacıyla tekrarlı ölçümler için iki yönlü ANOVA testi yapılmıştır. Analiz öncesinde verilerin normallik koşulu ShapiroWilk testi ile sınanmış ve deney ve kontrol grubunun Sosyal Özsaygı düzeylerine ilişkin öntest ve sontest verilerinin normal dağıldığı görülmüştür ($p > .05$). Box’s M testi sonucuna göre deney ve kontrol gruplarının kovaryans matrislerinin eşitliği

koşulu sağlanmıştır (Box's $M=2,544$; $F=,782$; $p>.05$). Ayrıca ön ve sön test puanları için hata varyanslarının eşitliği ön koşulu Levene testi ile sınılanmış ve hem öntest hem de son test Sosyal Özsaygı puanları için hata varyansları arasında fark olmadığı anlaşılmıştır [$F_{(Öntest_Sosyal_Özsaygı)} = ,824$; $p>.05$ ve $F_{(Söntest_Sosyal_Özsaygı)} = 1,904$; $p>.05$]. Varsayımlarının karşılanması ardından yapılan tekrarlı ölçümler için iki yönlü ANOVA testinin sonuçları Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Oyun ve Dans İçerikli Müzik Eğitimi Etkinliklerinin Çocukların Sosyal Özsaygı Düzeylerine Etkisine İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	P	Kısmi Eta kare
Gruplararası	297,993	29				
Grup	5,400	1	5,400	,517	,478	,018
Hata (Grup)	292,533	28	10,448			
Grupları içi	178	30				
Ölçüm	24,067	1	24,067	4,850	,036	,148
Ölçüm*Grup	15,000	1	15,000	3,023	,093	,097
Hata (Ölçüm)	138,933	28	4,962			
Toplam	475,933	59				

Oyun ve dans içerikli müzik eğitiminin öğrencilerin Sosyal Özsaygı puanlarını artırıp artırmadığını test etmek için yapılan tekrarlı ölçümler için iki yönlü ANOVA testi sonucunda Ölçüm*Grup ortak etkisinin istatistiksel açıdan manidar olmadığı görülmüştür [$F(1-28)=3,023$; $p>.05$]. Buradan hareketle oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin çocukların Sosyal Özsaygı puanlarını anlamlı düzeyde artırmadığı söylenebilir. Hesaplanan kısmi Eta kare değerine ($\eta^2 = ,097$) göre öğrencilerin Sosyal Özsaygı puanlarına ait varyansın yaklaşık %10'u oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinden kaynaklanmaktadır. Şekil 4 incelendiğinde öntestler itibarıyla Sosyal Özsaygı düzeyleri benzer olan öğrencilerin [$\bar{x}_{(Deney)}=9,2$ ve $\bar{x}_{(Kontrol)}=9,6$] özsaygı düzeyleri deneysel işlemin ardından deney grubunda $\bar{x}=11,46$ 'ya yükselirken, kontrol grubunda $\bar{x}=9,87$ 'ye yükselmiştir.

Şekil 4. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Sosyal Özsaygı Düzeylerine Ait Öntest ve Sontest Puanları

Oyun ve Dans İçerikli Müzik Eğitimi Etkinliklerinin 9-10 Yaş Grubu Çocukların Ev ve Aile Özsaygı Düzeylerine Etkisine İlişkin Sonuçlar

Oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin çocukların özsaygı düzeylerine etkisinin test edildiği araştırmada deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin deneysel işlem öncesi ve sonrasındaki Ev ve Aile Özsaygısı puanlarına ait ortalama ve standart sapma değerleri tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Ev ve Aile Özsaygısı Düzeylerine İlişkin Öntest ve Sontest Puanları

Gruplar	ÖNTEST			SONTEST		
	N	\bar{x}	S	N	\bar{x}	S
Deney	15	11,06	2,25	15	10,40	3,79
Kontrol	15	11,20	2,36	15	9,73	1,98

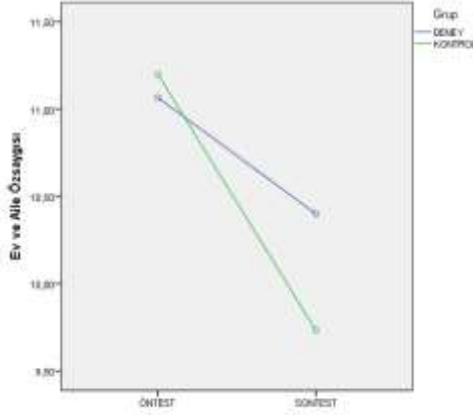
Oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin çocukların Ev ve Aile özsaygısı düzeyleri üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olup olmadığını sınamak amacıyla tekrarlı ölçümler için iki yönlü ANOVA testi yapılmıştır. Analiz öncesinde verilerin normallik koşulu Shapiro-Wilk testi ile sınanmış ve deney ve kontrol grubunun Ev ve Aile özsaygı düzeylerine ilişkin öntest ve sontest verilerinin normal dağıldığı görülmüştür ($p > .05$). Box’s M testi sonucuna göre deney ve kontrol gruplarının kovaryans matrislerinin eşitliği koşulu sağlanmıştır (Box’s M= 6,432; F=1,978; $p > .05$). Ayrıca ön ve sontest puanları için hata varyanslarının eşitliği ön koşulu Levene testi ile sınanmış ve hem öntest hem de son test Ev ve Aile Özsaygı puanları için hata

varyansları arasında fark olmadığı anlaşılmıştır [$F(\text{Öntest_Ev ve Aile_Özsaygı}) = ,001$; $p > .05$ ve $F(\text{Sontest_Ev ve Aile_Özsaygı}) = 3,895$; $p > .05$]. Varsayımlarının karşılanması nedeniyle yapılan tekrarlı ölçümler için iki yönlü ANOVA testinin sonuçları Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8. Oyun ve Dans İçerikli Müzik Eğitiminin Öğrencilerin Ev ve Aile Özsaygı Düzeylerine Etkisine İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	P	Kısmi Eta kare
Gruplararası	306,04	29				
Grup	1,067	1	1,067	,098	,757	,003
Hata (Grup)	305,333	28	10,905			
Grupları içi	120	30				
Ölçüm	17,067	1	17,067	4,753	,038	,145
Ölçüm*Grup	2,400	1	2,400	,668	,421	,023
Hata (Ölçüm)	100,533	28	3,590			
Toplam	426,04	59				

Oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin çocukların Ev ve Aile Özsaygı puanlarını artırıp artırmadığını test etmek için yapılan tekrarlı ölçümler için iki yönlü ANOVA testi sonucunda Ölçüm*Grup ortak etkisinin istatistiksel açıdan manidar olmadığı görülmüştür [$F(1-28)=,668$; $p > .05$]. Buradan hareketle oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin çocukların Ev ve Aile Özsaygı puanlarını anlamlı düzeyde artırmadığı söylenebilir. Hesaplanan kısmi Eta kare değerine ($\eta^2 = ,023$) göre öğrencilerin Ev ve Aile Özsaygı puanlarına ait varyansın yaklaşık %2'si oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinden kaynaklanmaktadır. Şekil 5 incelendiğinde öntestler itibarıyla Ev ve Aile Özsaygı düzeyleri benzer olan öğrencilerin [$\bar{x}(\text{Deney})=11,06$ ve $\bar{x}(\text{Kontrol})=11,20$] Ev ve Aile Özsaygı düzeyleri deneysel işlemin ardından deney grubunda $\bar{x}=10,40$ 'a düşerken, kontrol grubunda $\bar{x}=9,73$ 'e gerilemiştir.

Şekil 5. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ev ve Aile Özsaygı Düzeylerine Ait Öntest ve Sontest Puanları

Oyun ve Dans İçerikli Müzik Eğitimi Etkinliklerinin 9-10 Yaş Grubu Çocukların Akademik Özsaygı Düzeylerine Etkisine İlişkin Bulgular ve Yorum

Oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin çocukların özsaygı düzeylerine etkisinin test edildiği araştırmada deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin deneysel işlem öncesi ve sonrasındaki Akademik Özsaygı puanlarına ait ortalama ve standart sapma değerleri tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Akademik Özsaygı Düzeylerine İlişkin Öntest ve Sontest Puanları

Gruplar	ÖNTEST			SONTEST		
	N	\bar{x}	S	n	\bar{x}	S
Deney	15	7,73	2,25	15	12	1,85
Kontrol	15	8,66	2,22	15	7,2	3

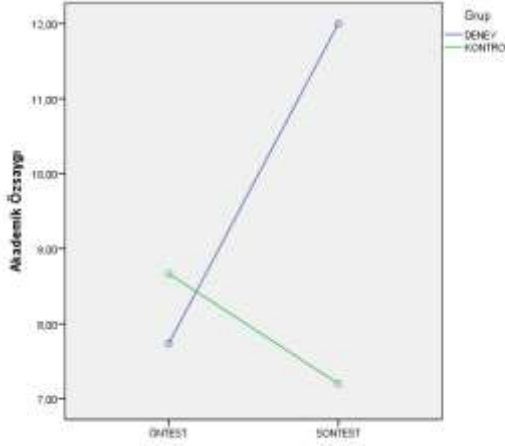
Oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin çocukların Akademik Özsaygı düzeyleri üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olup olmadığını sınamak amacıyla tekrarlı ölçümler için iki yönlü ANOVA testi yapılmıştır. Analiz öncesinde verilerin normallik koşulu Shapiro-Wilk testi ile sınanmış ve deney ve kontrol grubunun Akademik Özsaygı düzeylerine ilişkin öntest ve sontest verilerinin normal dağıldığı görülmüştür ($p > .05$). Box’s M testi sonucuna göre deney ve kontrol gruplarının kovaryans matrislerinin eşitliği koşulu sağlanmıştır (Box’s M= 6,065; F=1,865; $p > .05$). Ayrıca öntest ve

sontest puanları için hata varyanslarının eşitliği ön koşulu Levene testi ile sınanmış ve hem öntest hem de sontest Akademik Özsayı puanları için hata varyansları arasında fark olmadığı anlaşılmıştır [$F_{(\text{Öntest_Akademik_Özsayı})} = ,033$; $p > .05$ ve $F_{(\text{Sontest_Akademik_Özsayı})} = 4,585$; $p > .05$]. Varsayımlarının karşılanması nedeniyle yapılan tekrarlı ölçümler için iki yönlü ANOVA testinin sonuçları Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10. Oyun ve Dans İçerikli Müzik Eğitimi Etkinliklerinin Çocukların Akademik Özsayı Düzeylerine Etkisine İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p	Kısmi Eta kare
Gruplararası	245,40	29				
Grup	56,067	1	56,067	8,292	,008	,228
Hata (Grup)	189,333	28	6,762			
Grupları içi	278	30				
Ölçüm	29,400	1	29,400	6,568	,016	,190
Ölçüm*Grup	123,267	1	123,267	27,538	,000	,496
Hata (Ölçüm)	125,333	28	4,476			
Toplam	523,40	59				

Oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin çocukların Akademik Özsayı puanlarını artırıp artırmadığını test etmek için yapılan tekrarlı ölçümler için iki yönlü ANOVA testi sonucunda Ölçüm*Grup ortak etkisinin istatistiksel açıdan manidar olduğu görülmüştür [$F(1-28)=27,538$; $p < .05$]. Buradan hareketle oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin çocukların Akademik Özsayı puanlarını anlamlı düzeyde artırdığı söylenebilir. Hesaplanan kısmi Eta kare değerine ($\eta^2 = ,496$) göre öğrencilerin Akademik Özsayı puanlarına ait varyansın yaklaşık %50'si oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinden kaynaklanmaktadır. Şekil 6 incelendiğinde öntestler itibarıyla Akademik Özsayı düzeyleri benzer olan öğrencilerin [$\bar{x}_{(\text{Deney})}=7,73$ ve $\bar{x}_{(\text{Kontrol})}=8,66$] Akademik Özsayı düzeyleri deneysel işlemin ardından deney grubunda $\bar{x}=12$ puana çıkarken, kontrol grubunda $\bar{x}=7,2$ 'ye gerilemiştir.

Şekil 6. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Akademik Özsaygı Düzeylerine Ait Öntest ve Sontest Puanları

Tartışma ve Sonuç

Oyun ve Dans İçerikli Müzik Eğitimi Etkinliklerinin 9-10 Yaş Grubu Çocukların Toplam Özsaygı Düzeylerine Etkisine İlişkin Sonuçlar

Bu bulgular sonucunda oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin çalışma grubundaki çocukların toplam özsaygı düzeylerini yükselttiğini söyleyebiliriz.

Bulgular sonucunda çalışma grubundaki çocukların özsaygı puanlarında anlamlı düzeyde artış görülürken, kontrol grubundaki çocukların özsaygı puanlarının düşmekte olduğunu görülmektedir. Kontrol grubundaki çocukların özsaygı puanlarının sontest sonuçlarına göre düşük çıkmasını (Johnson ve Christensen 2014, s. 251; çev. Öztürk) olgunlaşma ve test etme başlıkları altında açıklayabiliriz.

Olgunlaşma zamanla bireylerde meydana gelebilen yaş, öğrenme, bıkkınlık, açlık ya da yorgunluk gibi fiziksel ya da zihinsel değişimler ile ilgili bir terimdir. Bu tür değişiklikler bağımsız değişkende performans değişikliği yapar.

Test etme ise bir testin ikinci kez uygulanması ile elde edilen katılımcı puanlarında, bu testin önceden de uygulanmış olması dolayısıyla meydana gelen değişiklikleri ifade eder. Katılımcının teste aşına olması sonuçları etkileyebilmektedir.

Diğer bir yönden, Lau-Siu-Chik benlik algısının gelişim aşamalarını ve dönemsel geçiş farklarını inceledikleri boylamsal bir araştırmanın sonuçları bu açıdan oldukça anlamlıdır. Sonuçlar, okul öncesi yaşlarda çocukların genel olarak benlik algısı bakımından oldukça iyimser olduklarını ancak yeterli destek almazlarsa ilköğretime geçişle birlikte benlik algısının zayıfladığını ve hızla bir düşüş eğilimi yaşandığını göstermiştir. Olumlu benlik algısının en hızlı azalışı özellikle ilköğretim birinci sınıfta ve birinci üçüncü sınıflar arasında yaşanmaktadır (Lau-Siu-Chik, 1998, s. 69-90).

Araştırma sonuçları, kontrol grubuna herhangi bir özsaygı geliştirme programının uygulanmaması, zaten yaşları gereği özsaygı düşüşünün yaşandığı bu doğal süreci desteklemektedir.

Oyun ve Dans İçerikli Müzik Eğitimi Etkinliklerinin 9-10 Yaş Grubu Çocukların Genel Özsaygı Düzeylerine Etkisine İlişkin Sonuçlar

Oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin çocukların genel özsaygı puanlarını artırıp artırmadığını test etmek için yapılan tekrarlı ölçümler için iki yönlü ANOVA testi sonucunda Ölçüm*Grup ortak etkisinin istatistiksel açıdan manidar olduğu görülmüştür [$F(1-28)=8,236$; $p<.05$]. Buradan hareketle oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin çocukların genel özsaygı puanlarını anlamlı düzeyde artırdığı söylenebilir. Hesaplanan kısmi Eta kare değerine ($\eta^2= ,227$) göre öğrencilerin özsaygı puanlarına ait varyansın yaklaşık %23'ü dans ve oyun içerikli müzik eğitiminden kaynaklanmaktadır. Öntestler itibariyle genel özsaygı düzeyleri benzer olan öğrencilerin [$\bar{x}_{(Deney)}=28$ ve $\bar{x}_{(Kontrol)}=26,80$] özsaygı düzeyleri deneysel işlemin ardından deney grubunda $\bar{x}=32,67$ 'ye yükselirken, kontrol grubunda $\bar{x}=25,07$ 'ye düşmüştür.

Barış (2002), müzik eğitimi alan ve almayan lise öğrencilerinin benlik tasarımı düzeylerini incelediği çalışmasında, müzik eğitimi alan öğrencilerin benlik tasarımlarını, müzik eğitimi almayan öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek bulmuştur.

Hylton (1981), koro faaliyetlerine katılan 673 lise öğrencisiyle yürüttüğü çalışmada koroda şarkı söyleme etkinliğinin öğrencilerin benlik tasarımlarında olumlu yönde etkileri olduğu sonucuna varılmıştır. "...müzik tecrübesinden kazanılan kişisel bilgiler, güçlendirilmiş bir kendine değer ve benlik kavramına neden olabilir" demiştir (s.289). Araştırma sonunda koroya katılan grup üyelerinin koro ile ilgili izlenimlerinin oldukça olumlu olduğu ve "kendimi daha iyi tanımama yardımcı oldu, kendimi daha rahat hissetmemi sağladı, kendimle barışık olmama yardımcı oldu" gibi ifadeler kullandıkları görülmüştür.

Otacıoğlu (2017) profesyonel müzik eğitimi alan 30'u Müzik Öğretmenliği son sınıf öğrencisi, 20'si konservatuar öğrencisi olmak üzere toplam 50 öğrenciyle yaptığı çalışmada öğrencilerin benlik saygı (özsaygı) düzeylerini incelemiştir. Araştırma sonucunda profesyonel müzik eğitimi alan öğrencilerin genel özsaygı düzeylerinin ortalama özsaygı düzeyinin üzerinde olduğunu tespit etmiştir.

Literatür de yer alan benzer çalışmalar bu araştırmanın sonuçlarını desteklemektedir denilebilir.

Oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinlikleri, grup çalışmaları, şarkı söyleme, dans etme, oyun oynama, elementer çalgıların kullanımını içeren, hareket temelli, çocuğun kendini ifade edebilecek ortamı sağlayarak kendini ifade edip gerçekleştirmesine, ön planda olmasına olanak sağlayan, grup etkinlikleri ve görevleri ile arkadaşlarıyla olan iletişimin artmasına imkan tanıyan bir programdır.

Oyun ve Dans İçerikli Müzik Eğitimi Etkinliklerinin 9-10 Yaş Grubu Çocukların Sosyal Özsaygı Düzeylerine Etkisine İlişkin Sonuçlar

Bu bulgular doğrultusunda oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin çocukların sosyal özsaygı düzeylerini anlamlı düzeyde arttırmadığı söylenebilir.

Bu yaş grubundaki çocukların özellikle akranları, ailesi ve öğretmenleriyle ilişkileri sosyal özsaygı boyutunu etkilemektedir. Deney grubundaki öğrenciler farklı sınıflardan daha önce çok fazla iletişim halinde olmadıkları bir grupla çalışmayı yürütmüşlerdir. Çalışma grubu için oluşturulan sınıfla sadece haftada 2 gün 2 ders saati iletişim içinde olabilmüşlerdir. Buradaki grup

çalışmaları ve yeni kurulan arkadaşlık ilişkileri sadece çalışma saatleriyle sınırlı kalmıştır. Kendi sınıfında ise sosyal özsaygı boyutunu oluşturan arkadaşlık ilişkileri ve öğretmenlerle iletişimi çalışma saatlerine göre önceki rutiniyle yoğun olarak devam etmiştir. Çalışma sadece deney grubunu kapsadığı için, bu çocukların sosyal çevrelerine herhangi bir etkisi olmamıştır. Kişi çevresinden gördüğü davranışlar ve değerlendirmeler ile kendi özsaygı düzeyini belirlemektedir. Deney grubundaki öğrencilere göre çevresinden algıladığı sosyal özsaygı boyutunda anlamlı sayılabilecek bir değişim gözlenmemiştir.

Özsaygı gelişiminde, bireyler arası ilişkilerin kalitesi ve çocuğun çevresindeki kişilerin davranışlarını algılama biçiminin etkili olduğu ileri sürülmektedir. Rogers, bireylerin dış dünyaya uyumlarını sağlayan kendilerine ait bir öz imaj geliştirdiklerini belirtir. Rogers'a göre; bu imaj çevre ile etkileşim sonucunda ortaya çıkar. Çevreden gelen olumsuz tepkiler bireyin kendine ilişkin yeterlik ve değerlilik yargılarını etkilerler (Güçray,1993, s. 60).

Oyun ve Dans İçerikli Müzik Eğitimi Etkinliklerinin 9-10 Yaş Grubu Çocukların Ev ve Aile Özsaygı Düzeylerine Etkisine İlişkin Sonuçlar

Bu bulgular doğrultusunda oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin çocukların ev ve aile özsaygı düzeylerini anlamlı düzeyde arttırmadığı söylenebilir.

Bu çalışmada çalışma grubu öğrencilerinin öntest ve sontest puanlarına göre ev ve aile özsaygısıyla sosyal özsaygı düzeylerinde anlamlı bir gelişme görülmemiştir.

Bu bağlamda ev ve aile özsaygı düzeylerinde herhangi bir ilerleme görülmeyen çalışma grubu öğrencilerinin, sosyal özsaygı düzeylerinin de ev ve aile özsaygı düzeyiyle etkileşim içerisinde olarak gelişme göstermediğini söyleyebiliriz.

Ev ve aile özsaygısıyla sosyal özsaygı düzeylerine ait sonuçlar paralellik göstermektedir. Literatür tarandığında, ev ve aile özsaygısıyla sosyal özsaygının birbirini etkilediği, ev ve aile özsaygısı düşük olan çocukların sosyal özsaygılarının da düşük olduğu görülmektedir.

Özsaygı gelişimi çocuğun ilk sosyal çevresi olan ailesiyle etkileşimi sonucunda oluşmaya başlar. Çocuğa karşı olumlu ebeveyn tutumları özellikle anne sevgisinin doyurucu düzeyde olması çocuktaki ilk benlik kavramının

sağlıklı olmasını bunun sonucunda da kendini sevlmeye değer görerek sosyal özsaygılarının olumlu gelişim gösterdiğini söylenebilir.

Ülküer ve Boz (1988, s. 57)' a göre; Bireyin içinde doğup büyüdüğü çevreden birincisi ve en önemlisi aile çevresidir. Ailenin sağlamış olduğu öğrenme yaşantıları ve sunduğu modeller, çocuğun önemli sosyal davranış ve değerler geliştirmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

Ailede küçük yaşta edinilen deneyimlerin özsaygı üzerindeki etkilerinin önemli olduğu, özsaygının kişiler arası ilişkiler sürecinde oluştuğu, ailenin de bu konuda merkez olduğu ileri sürülmektedir (Coopersmith, 1974; akt. Çetin, 2018, s. 25).

Ev ve aile özsaygı düzeyindeki olumlu gelişim için aile yapısı, ebeveyn ve diğer aile fertlerinin çocukla karşılıklı olumlu iletişimi önemlidir. Bu çalışma programında sadece çocuğa yönelik bir çalışma programı uygulandığı için, aileye göre çocuğun davranışlarında olumlu gelişmeler olsa da, ebeveyn ve diğer aile fertlerinin davranışlarını etkileyecek herhangi bir müdahale olmamıştır.

Bu da ev ve aile özsaygısı düzeyinde ailenin rolünün önemini göstermektedir.

Oyun ve Dans İçerikli Müzik Eğitimi Etkinliklerinin 9-10 Yaş Grubu Çocukların Akademik Özsaygı Düzeylerine Etkisine İlişkin Sonuçlar

Bu bulgular doğrultusunda oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerin çocukların akademik özsaygı düzeylerini anlamlı düzeyde arttırdığı söylenebilir.

Aileden sonra çocuğun gelişiminde önemli etkisi olan diğer bir sosyal çevre de okuldur.

Okul, planlı, programlı etkinlikleri sayesinde bireyin sosyal gelişimine, kendini tanımasına, gelişimine ve kendini gerçekleştirmesine zemin hazırlar. Okulun üyesi olmak için belli şartları yerine getirmek ve belli özelliklere sahip olmak gerekir. Etkinlikler tesadüfi değil, amaca yönelik olduğu için planlı ve programlıdır. Okuldaki bütün çabaların sonunda başarı ya da başarısızlık kavramları ortaya çıkar. Okuldaki başarı ya da başarısızlık ve de başarı ve başarısızlığın bireyin kendi ve çevresince algılanış biçimi direkt olarak bireyin akademik benlik kavramının oluşumuna etki etmektedir. Başarısızlıkları öğretmenleri tarafından amansızca eleştirilen ya da cezalandırılan ve başarı

için gerekli zaman tanınmayan öğrenciler, olumsuz bir akademik benlik kavramı geliştirdikleri gibi okula olan ilgilerini de yitirmeye başlamaktadırlar (Kenç ve Oktay, 2002, s. 74)

Reddy (1978), öğrencilerinin benlik kavramları ile okul ilgileri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla 30'u kız 40'ı erkek olmak üzere toplam 70 öğrenci üzerinde yapmış olduğu araştırmada, öğrencilerin okul ilgileri ile benlik kavramları arasında olumlu bir ilişki olduğu sonucuna varmıştır (Kenç, Oktay, 2002, s. 74).

Yapılan araştırmalar okuldaki eğitsel etkinliklerin yanı sıra, okul içi ilişkiler, okula ilgi başarı beklentisi gibi benlik, benlik saygısı (özsaygı) ve akademik benlik saygısı kavramını etkilediğini açığa çıkarmıştır (Kenç, Oktay, 2002, s. 74)

Tezel (1987) "İlkokul 5. sınıf Öğrencilerinde Benlik Kavramının Akademik Başarı üzerine Etkisi" konulu yüksek lisans tezinde 47'si erkek, 63'ü kız olmak üzere toplam 110 öğrenci üzerinde yaptığı araştırmada benlik algıları olumlu olan öğrencilerin akademik başarıları düzeylerini yüksek, benlik algıları olumsuz olan öğrencilerin akademik başarıları düzeylerini düşük bulmuştur.

Yavuzer (1989) "İlkokul Dördüncü sınıf Öğrencilerinde Benlik Kavramının Akademik Başarıya Etkisinin İncelenmesi" konulu çocuk sağlığı ve bilim uzmanlığı tezinde, benlik kavramları olumlu olan bunun sonucunda özsaygı düzeyleri yüksek olan öğrencilerin akademik başarı puan ortalamalarının yüksek olduğu, benlik kavramları olumsuz olan bunun sonucunda özsaygı düzeyleri düşük olan öğrencilerin akademik başarı puan ortalamalarının düşük olduğu bulgularından yola çıkarak olumlu benlik algısının akademik başarı düzeyini arttırdığı sonucuna varmıştır.

Çalışma grubunda çocukların genel özsaygı ve toplam özsaygı puanlarındaki anlamlı düzeydeki artış bu çalışma sonuçlarını destekler niteliktedir. Çalışma grubundaki çocukların toplam ve genel özsaygı düzeylerindeki anlamlı artışın akademik özsaygı düzeylerini de olumlu yönde etkilediğini söylenebilir.

Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda çalışma ile ilgili geliştirilen öneriler şunlardır;

- Yapılan araştırmalarda bireyin doğumundan itibaren kazandığı özsaygı düzeyinde çevresel faktörlerin etkisinin büyük olduğu, insanın ilk çevresi olan ailenin daha sonra okulun özsaygı düzeyinde belirleyici etkileri olduğu görülmektedir. Bu bilgiler ışığında ailelere ve okuldaki öğretmenlere, özsaygı ve çocuklardaki özsaygı düzeyinin geliştirilmesine yönelik seminer ve bilgilendirme çalışmaları yapılması önerilmektedir.
- Psikolojinin en önemli boyutlarından olan özsaygı düzeyinin kişilik gelişiminde önemli etkileri olduğu birçok bilimsel çalışmada görülmektedir. Özsaygı düzeyinin özellikle ilkökul çağlarında değişken olduğu göz önünde bulundurulursa bu dönemdeki özsaygı geliştirmeye yönelik çalışmaların önemi yadsınamaz. Özellikle ilkökulda belli periyotlarda çocuklara özsaygı düzeylerini ölçmeye yönelik testler yapılmalı ve özsaygı düzeyi düşük çocuklar belirlenerek bu çocuklarla özsaygılarını geliştirmeye yönelik çalışmalar yapılmalıdır.
- Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında, oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerin çocukların toplam özsaygı düzeylerine olumlu etkilerinin olduğu görülmektedir. Müzik dersi dışında diğer derslerin de oyun ve dans içerikli etkinliklerle zenginleştirilerek özsaygı düzeyine etkileri araştırılabilir.
- Müzik eğitimi alanında lisansüstü eğitim yapan araştırmacılar, çağdaş müzik öğrenimi yaklaşım ve yöntemlerine ilişkin araştırmalar yapmaya yönlendirilmeli ve bu araştırmaları Üniversitelerle birlikte Milli Eğitim Bakanlığı da desteklemelidir.
- Müzik derslerinin içeriği programlanırken genel hedeflerin iyi saptanması gerekir. Genel hedefler arasında müziksel davranışları kazandırmanın yanında, duygusal, bilişsel gelişime katkıda bulunacak, kültürel bilinçlenmeyi sağlayacak, psikomotor ve sosyal gelişim gibi eğitimin birçok boyutu da yer almalıdır.
- Müzik derslerinin daha rahat ve amacına uygun işlenebilmesi için uygun ortam ve sınıflar oluşturulmalıdır. Bu sınıflarda orff çalgıları, piyano, görsel dökümanlar, bilgisayar, ses sistemi ve akıllı tahta gibi araç gereçler bulundurulmalıdır.
- Araştırma sonuçları okuldaki eğitimin tek başına ev ve aile özsaygısını geliştirmede yeterli olmadığını göstermektedir. Bundan sonra yapılacak çalışmaların en azından bir bölümünün aileyi de kapsayacak şekilde programlanması çalışmanın sonuçlarını daha etkili kılacaktır.

- Ulusal veri tabanında müzik eğitiminde özsaygı konusunda çok az deneysel çalışmaya rastlanılmış ve bu çalışmalardaki yöntemlerde nitel çalışmaların da yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Müzik araştırmacılarının bu alana yönelik çalışma yapmaları desteklenmeli ve teşvik edilmelidir.
- Oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinlikleri ve farklı içerikli müzik öğretim yöntemleriyle yapılacak deneysel çalışmalar farklı yaş gruplarıyla, bilişsel ve duyuşsal pek çok değişken açısından ele alınarak Alan yazına katkı sağlanabilir. Ayrıca oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin sonrasında belirli aralıklarla deney grubundaki çocuklara özsaygı envanteri uygulanarak çalışmanın uzun vadeli etkililiği ve kalıcılığı sınanabilir.
- Psikolojinin temel boyutlarından biri olan özsaygı, bireyin tüm hayatını etkilemektedir. Bu araştırmada, oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin 10 hafta gibi kısa bir sürede bile çocukların özsaygı düzeyindeki artışına etkisi ve buna bağlı olarak çocukların davranışlarında görülen birçok olumlu değişim, müzik eğitiminin önemini ispatlamaktadır. Yurt içi ve yurt dışındaki çalışmalar incelendiğinde farklı müzik eğitimi etkinlikleriyle programlanmış deneysel çalışmalar bu sonuçları destekler sonuçlar sunmaktadır. Buna rağmen ülkemizde müzik ders saatleri, eğitimin en önemli basamaklarından olan ilkokullarda haftada 1 saatle sınırlandırılmaktadır. Bu sonuçlara göre müzik dersinin çocuk gelişimindeki önemi göz önünde bulundurularak ders saatleri arttırılmalı ve branş öğretmenleri tarafından verilmelidir. Ayrıca müzik öğretmenlerine çağdaş müzik öğretim yöntemlerini içinde barındıran hareket temelli, oyun ve dans içerikli müzik eğitime yönelik hizmet içi eğitim imkanları sunulmalıdır.
- Müzik, en eski çağlardan günümüze kadar tedavi aracı olarak da kullanılmıştır. Fakat, bu çalışma ve literatürdeki benzer çalışmalar müzik terapinin yanında müzik eğitiminin de insanı iyileştirebileceğini göstermiştir. Bu yöndeki araştırmalar sadece okullarda değil, hastanelerin psikiyatri bölümlerinde veya tedavi görmekte olan diğer bölümlerdeki hastalarla ve hasta çocuklarla çalışılarak müzik eğitiminin etkileri farklı değişkenlere göre ölçülerek araştırılabilir.

EXTENDED ABSTRACT

Effect of Music Education Activities With Game and Dance Content on Self-Esteem Levels of Children in 9-10 Age Group

*

Olca Korkmaz – Ersan Çiftci
İnönü University

Level of development in a society is associated with the growth of well-educated individuals in good psychological and physical health. Self-esteem, which is the precondition of a healthy personality, plays an important role for individuals to become active and participatory members of the society. Self-esteem is one of the basic dimensions of healthy human psychology, which develops with self-perception. A healthy individual is expected to achieve the goals listed under the title of ideal self.

When self-representation, which is defined using the terminology of self-planning, self-advocacy, self-definition, self-understanding, self-regard and self-evaluation, is associated with the content of music education, it is observed to be directly related to the principles and objectives of music education. Within the principles and objectives of music education, there are characteristics such as expressing oneself and expressing feelings and thoughts comfortably. Therefore, it can be stated that music education creates positive effects on self-representation (Barış, 2002, p.73, 74).

Music lessons, which are usually carried out with the transmission of theoretical knowledge and teaching songs by ear, mostly focus on the cognitive aspects of the student, and this causes the underdevelopment or failure in development of other behaviors. In the light of the opinion that the activities such as hearing, playing, listening to music and improving creativity, which should be included within the scope of music education, are not included sufficiently, music education, which has an important place in the development of societies, should be constantly evaluated, meet the requirements of the current age, and accordingly, new learning and teaching activities should be developed. New learning and teaching activities should include the teaching of rhythm, movement, dance, games and songs, and

teach music to the children using these methods and gaining their appreciation (Tufan and Sökezoğlu, 2009, p. 207).

Education models developed in the 20th Century, particularly music education models have developed teaching methods that fit to this description. Music education methods of Orff, Kodaly and Dalcroze, which involve games and dancing, and are based on movement and active education, have been accepted and spread globally among the modern education methods. These methods include the aims, such as realizing the basic functions of music, ensuring that children like music, enabling that music is felt in the entire body, helping the development of happy individuals with healthy personalities through music, and cultivating good citizens, who prioritize preserving their national values.

The fact that the importance of music education, which agrees that each child has a unique skill, includes groups activities with games and dancing, is based on active learning, provides an educational environment where the children can express themselves comfortably, ensures permanent learning, contributes to the development of social skills and personality, aims to develop esthetic and sensitive individuals, involves a student-centered and creative process, and strives to cultivate cognitively healthy and well-equipped good citizens and individuals in addition to simply achieving the attainments of music education is undeniable.

Considering the effect of music education on the development of children, the aim this study is to investigate whether the music education activities involving games and dancing have any effect on the self-esteem levels of children at 9-10 years of age.

The study was carried out in the experimental design with pre and post-test control groups, which was one of the quantitative research methods. Coopersmith Self-Esteem Inventory was administered to 96 children between 9 and 10 years of age, who were enrolled at Grades 3 and 4 in a private school in Malatya, in order to create the experimental and control groups. As a result, 30 children with low levels of self-esteem and similar scores were selected. Experimental and control groups were created using the random assignment method. A music education program including music education activities with games and dance was applied to the children in the experimental group for 10 weeks, two lessons per week, develo-

ped based on active learning with contemporary teaching methods by taking expert opinions by the researcher. No application was applied to the children in the control group. At the end of the 10-week program, the Coopersmith Self-Esteem Inventory was applied again as a posttest to the students in the experimental and control groups. In the statistical analyses, the normality of data distribution was tested using the Shapiro-Wilk test before the analysis, and it was found that the pretest and posttest data for the self-esteem levels of the experimental and control groups were distributed normally. In line with this finding, it was considered appropriate to apply parametric statistical techniques in the research. The two-way ANOVA test was used for repeated measurements to test whether music education activities with game and dance content had a statistically significant effect on the self-esteem levels of children. Line and distribution charts were created for the scores obtained, and comparisons were made using these charts. According to the results of the posttest, it was found that music education activities involving games and dancing had a significant positive effect on the total, general and academic self-esteem levels of the students in the experimental group; however, no significant difference was observed in social and home-family self-esteem levels. It was observed that total, general, academic, social and home-family self-esteem scores of the students in the control group slightly decreased.

In the light of the results obtained from the study, it is recommended that families and teachers at schools should be provided with seminars and training studies to develop the level of self-esteem in children, other course subjects can be enriched with activities involving games and dancing, and investigated in terms of their effects on levels of self-esteem, the researchers, who are enrolled in postgraduate education in the field of music education, should be encouraged to conduct studies on modern music education approaches and methods, these studies should be supported by the Ministry of National Education in addition to the universities, course hours of music education should be increased and it should be taught by specialist teachers considering the importance of music education in the development of children, and music teachers should be provided with in-service training opportunities for movement-based music education involving modern music education methods including games and dancing.

Kaynakça / References

- Barış, D. A. (2002). *Müzik eğitimi alan ve almayan lise öğrencilerinin benlik tasarımı düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bilen, S., Özevin, B. ve Canakay, E.U. (2011). *Orff destekli etkinliklerle müzik eğitimi*. (2.Baskı). Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (20. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (23. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Can, A. (2019). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. (7. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Çetin, C. N. (2018). Dördüncü Sınıf öğrencilerinin özsaygı düzeylerinin ana baba tutumları ve empati düzeyleri ile ilişkisinin incelenmesi. *Aile Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 01, 21-47.
- Gingsburg, K. R. (2007). The importance of play in promoting healthy child development and maintaining strong parentchild bonds. *Pediatrics*, 119, 182-191.
- Grüner, M., ve Wieblitz, E., (2011). Konuşma ve müzik elementleri. *Orff İnfö Dergisi*, 20,32-34.
- Güçray, S. S. (1993). ÖSE-Öz-saygı envanteri'nin geçerlik ve güvenilirliği. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 1(9), 31-45.
- Güloğlu, B., Aydın, G. (2001). Coopersmith özsaygı envanterinin faktör yapısı. *Eğitim ve Bilim Dergisi*. 26 (122), 66-71.
- Gürgeç, E.T. (2006). Müzik eğitiminde yaratıcılığı geliştiren yöntem ve yaklaşımlar. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 7 (12), 81-93.
- Hylton, J. B. (1981). Dimensionality in high school student participants' perceptions of the meaning of choral singing experience. *Journal of Research in Music Education*, 29(4), 287-303.
- Johnson, B., ve Christensen, L. (2014). *Eğitim araştırmaları*. (Çev. Edt: S. B. Demir). (4. Baskıdan Çeviri). Ankara: Eğiten Kitap Yayınları.
- Kenç, M. F., Oktay, B. (2002). Akademik benlik kavramı ve akademik başarı arasındaki ilişki. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 27 (124), 71-79.
- Korkmaz, O. (2019). *Oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin 9-10 yaş grubu çocukların özsaygı düzeyine etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Kotzian, E. Y. (2018). *Orff - Schulwerk elementer müzik ve hareket pedagojisinin temelleri*. İstanbul: Pan Yayıncılık.

- Lau S., Siu C., Chik M. P. Y. (1998), The Self-Concept Development of Chinese Primary School children: A longitudinal study. *Childhood: A Global Journal of Child Research* 5(1), 69-97.
- Nutku, Ö. (1998) *Çocuk ve tiyatro*. İstanbul: Özgür Yayınları.
- Otacıoğlu, C. (2017). Profesyonel müzik eğitimi alan öğrencilerin benlik saygı düzeylerinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(1), 187-196.
- Şen, M. (2010). Erken çocukluk eğitiminde oyun ve önemi. Diken, İ., H. (Ed.). *Erken Çocukluk Eğitimi*. İçinde (s. 404-431). (1.Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Shean, P. K. (1990). Movement in the music education of children. Wilson, F.R., Roehman, F.L. (Edit.), *Music and child development*. MMB Music: USA.
- Sökezoğlu, D. (2010). *Ritim, hareket ve şarkı öğretimi temelli müzik eğitiminin 7 - 11 yaş grubu çocuk yuvası öğrencilerinin sosyal gelişimleri üzerine etkisi: Afyonkarahisar İli örneği*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tufan, S. ve Sökezoğlu, D. (2009, 23-25 Eylül). Oyun, hareket, dans ve ritim yoluyla müzik eğitiminin 7-11 yaş grubu çocuk yuvası öğrencilerinin sosyal gelişimleri üzerine etkisi. 8. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumunda* sunuldu, Samsun.
- Ülkier, N. S., Buz, S. (1988) 5-6 yaş çocukları anne babaların ödüllendirme ve cezalandırma yöntemleri. *Eğitim ve Bilim Dergisi Eğitim Hizmet Ödülleri Özel Sayısı*. 69, 56-62
- Yavuzer, G. (1989). *İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinde benlik kavramının akademik başarıya etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Çocuk Sağlığı ve Bilim Uzmanlığı Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Kaynakça Bilgisi / Citation Information

Korkmaz, O. ve Çiftci, E. (2021). Oyun ve dans içerikli müzik eğitimi etkinliklerinin 9-10 yaş grubu çocukların özsaygı düzeylerine etkisi. *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 17(37), 4199-4229. DOI: 10.26466/opus.860756